

Gertrudis: «Sempre serem al costat de la rumba i l'ajudarem en el que calgui»

La banda de la Garriga publica el nou disc 'Abans que s'acabi el món'



Gertrudis | Michal Novak

Gertrudis torna a la càrrega amb deu noves cançons recopilades al disc *Abans que s'acabi el món* (PromoArts Music, 2023). Xavi Freire, Edu Acedo i Xavi Ciurans ens presenten un disc que va més enllà de la rumba i que es deixa amarrar per diferents ritmes i estils. Tot això sense posar en risc el valor indiscutible de la seva proposta: les melodies encomanadisses que sedueixen ja a la primera escolta. N'hem parlat amb el compositor i cantant Xavi Ciurans.

Hi ha poca rumba, en aquest disc.

Xavi Ciurans: Bé, a "M'agrada" hi ha un ventilador molt explícit. Hem fet el que sempre ens agrada fer, cançó festiva amb tots els elements que hi pot haver. La rumba és un d'aquests elements i sí que hi apareix, però no ho fa amb l'evidència de les guitarres espanyoles. Tot i això, també n'hi ha, de guitarres espanyoles. I per exemple a "Mortal" hi ha unes congues que també segueixen el patró de la rumba catalana.

En tot cas, des del disc anterior ja no us cataloguen com a grup de rumba i, ara, heu seguit aquesta línia i fins i tot heu anat una mica més enllà.

X.C: Sí. El joc sempre és el mateix: mirar què està passant avui en dia i fer un so contundent similar sense perdre la nostra essència, que és que hi hagi un violí, guitarres espanyoles? En aquest disc potser sí que hem tirat més pel dret que mai i ens hem deixat dur pel que ens ha demanat cada cançó. I hi ha hagut cançons que ens han demanat coses que no havíem fet mai, cosa que ens ha permès anar fent proves. Al disc anterior *-No em dóna la gana* (PromoArts Music, 2019)-, amb "Si tothom calla" ja vam començar a fer coses amb la meua veu. Ara l'hem retocat en unes quantes cançons.

És curiós que us allunyeu de la rumba ara que la volen declarar patrimoni de la humanitat.

X.C: No, no és gens curiós, no. No ens en separem. Pensem que hi ha gent que la fa pura i bona i que nosaltres ja n'hem fet molta. A la declaració d'intencions del *single* ("M'agrada") hi ha rumba. Més homenatges a la rumba ja no se'n poden fer. A la gala dels Premis Enderrock vam portar als capdavanters de la rumba catalana **Jack Tarradellas** i **Muchacho**. Sempre serem al costat de la rumba i l'ajudarem en el que calgui. El que sí que és veritat és que el nostre camí és infinit. Ens agraden moltes coses, volem tocar molts pals i no volem renunciar a res. Tampoc no hi renunciàvem quan ens titllaven de rumbers. Hi havia cançons que eren molt diferents de la rumba. "Chauen, Bilbo, Barcelona" no tenia gens de rumba, per exemple.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=t9r7ppGUePM>

Una de les característiques de Getrudis és la facilitat per la melodia, especialment destacable a les tornades.

X.C: Nosaltres busquem que l'endemà d'haver-la escoltat la puguem tornar a cantar sense haver-te-la escrit. Aquesta és la llei de les cançons d'un disc que ha tardat anys a sortir. Si no es produeix això és que la cançó no té gaire per viure.

Aquesta és una habilitat innata que tens.

X.C: Bé, jo soc una mica autodestructiu i penso que, més que una habilitat, el que passa és que no entenc bé les coses i el que faig és fer-les a la meua manera. Sempre m'ha passat. Escolto cançons, m'agraden i les entenc malament. I a l'hora de voler-les reproduir, em surten cançons originals i es considera que les he creat jo. Però no és cert, senzillament les he copiat malament. A partir d'aquí han sortit grans cançons. Per exemple, quan vaig fer "Samarreta" em pensava que era del **Peret**. Pensava 'ostres, l'he copiat i no sé d'on l'he tret'. I he buscat i no n'he trobat mai cap que s'hi assembli, però d'algun lloc va sortir. Això també m'ha passat amb altres cançons.

I a l'hora de fer les lletres?

X.C: Estiro diversos fils. El que he explicat abans de les cançons de Radio 3, les frases que diu mon pare. 'Abans que rebenti el món', per exemple. Són frases que m'agraden i que faig servir com a ganxo de les cançons. D'aquí neixen les cançons. Les tornades són les que em donen les estrofes. Però sempre amb uns aires de tragèdia grega; jo ja sé com el maten. Des del principi ja se sap com acaba la història.

I com esculls la temàtica?

X.C: M'he adonat que en aquest disc, per sort, ja no hi ha tantes cançons d'amor. N'hi ha alguna, però no tantes. En aquest disc ens han sortit coses que parlen més d'altres aspectes. Per exemple a "Abans que s'acabi el món" parla del que podríem haver estat i no som. "Això la vida ja ho té" té un punt d'optimisme, el de viure en aquest món i saber que et poden passar coses perquè la vida t'hi porta. De buscar aquella espurna que et farà bullir?



Gertrudis Foto: Michal Novak

També està molt bé "Ocell".

X.C: Sí, parla de la mort, d'algú que ha marxat. Comença parlant d'un ocell, però tanquem els ulls i comencem a volar, a anar cap al cel. Cadascú sent la mort com vol i nosaltres ho hem sentit així. Ens hem fet grans i hem patit pèrdues que no ens venien de gust. De vegades volem atrapar el temps. Tots estem molt orgullosos d'aquesta cançó. La sentim molt nostra.

Al disc anterior hi havia "Avui canviem el món", i ara, "Abans que s'acabi el món". El món ja no té solució?

X.C: No, no ho diem en aquest sentit! La cançó explica que només en el moment en què el món s'acabi, en aquell precís instant, sabràs qui ets realment. Nosaltres hem voltat per tots els estils de música i ens agrada tot. Qui som realment? Ho sabrem en el moment en què s'acabi la història. La cançó no és una alerta que s'acaba tot, al contrari.

Al disc heu tingut dos col·laboradors.

X.C: Sí. **Dani Carbonell** ?Macaco' i **David Ros**, tots dos a la mateixa cançó, "M'agrada". **Macaco** perquè ens vinculava a la rumba, és a dir a l'essència per la qual vam començar a existir. I **David Ros** és ben diferent, ens donava un toc més vuitanter, més *disco*. Hi ha un altre col·laborador a "Abans que s'acabi el món", que és **James Brown**, tot i que, esclar, és un sàmler. [RIU] A banda d'això, i parlant seriosament, sí que hi ha un altre nom important, Roger Rodés, que ha produït tot el disc. És la persona amb qui sempre treballem i que ens fa sonar d'una manera que ens agrada molt. És un més del grup.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=qxtHaUFnIYk>

Fem un parell de pinzellades històriques. Al principi us vam descobrir com uns germans petits de Dusminguet. Hi seguïu tenint relació?

X.C: I tant! Amb Dani Portabella ens vam veure fa molt poc amb les nostres famílies. Tenim molt bona relació. **Dusminguet** i **La Troba Kung-Fú** van ser uns grans referents per a nosaltres.

Feien màgia. Ens van obrir les portes a tot un ventall d'estils que no coneixíem. Nosaltres jugàvem a fer música i ells ens van fer descobrir que hi havia vida més enllà del rock'n'roll. Vam descobrir les cúmbies, la rumba, les ranxeres, la música balcànica? L'altre dia recordava aquella cançó que es deia "Cortines" i que vam fer amb **Roger Mas**. Sense **Dusminguet** tot això no hauria existit i és just recordar-ho.

Abans n'has parlat un moment. El gran punt d'inflexió és "Samarreta d'imperi"?

X.C: Va ser molt curiós, perquè era una cançó que no havia estat *single* i que la gent es va fer seva. Era el primer auge de **Txarango**, de **La Pegatina**, del primer mestissatge *mainstream*. La gent se la va fer molt seva, fins i tot els rumbers. Recordo que **Peret Reyes**, **Petit**, **Tarragona**?, gitanos rumbers per a qui tinc un gran respecte venien i em deien 'quina cançó, nano!'. Què té aquella cançó? No ho sé. Per què triomfa? Per la paraula 'samarreta'? Realment el que va passar amb aquesta cançó va ser molt bèstia.



Gertrudis Foto: Michal Novak

Entremig d'aquesta llarga trajectòria, heu fet alguna parada. Ara tenim Gertrudis per estona?

X.C: Jo no ho deixaré. Tenim moltes ganes i molta il·lusió. Fer cançons és la cosa que més em mola i als altres **Gertrudis** el que els agrada més és desmuntar-me-les i tornar-les a muntar. I això és un joc preciós perquè vol dir que una cosa que has fet tu, ells se la fan seva.

Com seran els directes?

X.C: Els estem muntant i assajant. Això no ho hauria de respondre jo perquè soc molt patidor. Algunes coses ja les tenim molt clares i altres em fan patir molt. Hi ha propostes del directe que ens il·lusionen molt i altres que estem intentant canviar. Hi ha cançons de fa tres discos que estem canviant per poder-les fer més picades i altres, com "Samarreta d'imperi", que volem ampliar i fer més xou. La formació és la mateixa que els últims anys. A banda de nosaltres tres, Xavi Freire, Edu Acedo i Xavi Ciurans, també hi haurà Berta Gala i Maria Cofan als 'pitus', Pol

Caturla al baix, Pauet Font a la bateria i Marc Mas 'Patxingo' al piano.